

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ КРЕДИТУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто сутність кредиту та його функції.

Ключові слова: кредит, су'єкт, об'єкт, гроші, кредитор, позичальник, борг.

Abstract

The paper is considered the essence of credit and its functions

Keywords: credit,subject,object,money,lender,borrower,debt.

Вступ

Кредит є однією з найскладніших економічних категорій як за їх природою, так і за механізмом впливу на процес суспільного відтворення. З цього приводу він поступається лише категорії грошей. У сучасному суспільстві існує незвичне ставлення до існування системи кредитування. Дехто сприймає його з розумінням та лояльністю, інші ж – з упередженням. Існує думка, що кредити не вирішують проблеми, а навпаки – створюють їх.

Перші кредитні відносини, на думку істориків, виникли понад п'ять тисяч років тому. Перші зафіксовані випадки кредиту належать до періоду Давньої Греції, Риму та Єгипту. В якості гарантії кредиту майже завжди виступало життя людини, якій і були необхідні гроші. Нерідко боржники ставали рабами кредиторів. Так справи виглядали багато років тому.

Кредити пройшли непростий і довгий шлях до своєї вдосконаленої форми. Звичайно ж людство не могло відмовитися від такого важливого явища як кредит. Цьому сприяло багато факторів які залишились і навіть умножились сьогодні.

Теоретичні засади дослідження кредиту знайшли відображення в публікаціях таких учених, як: Я. Чайковського, В. Захожая, Н. М. Внукової, В. Лексика, О. М. Петрука, М. І. Салвука, В. І. Міщенко та Н. Г. Слав'янської, П. В. Круш, О. В. Клименка, І. В. Алексеева, М.К. Колісника

Метою даної роботи є узагальнення підходів до визначення сутності кредиту та розгляд його функцій.

Результати досліджень

Основою розвитку кредиту є достатня платоспроможність суб'єктів економічних відносин. Як відомо, термін "кредит" походить від лат. *creditum* – вірити. Довіра є невід'ємною, проте не вирішальною властивістю, яка розкриває суть кредиту. Різні визначення кредиту можуть відображати окремі його риси структури, складу учасників та видів руху. У сучасній економічній літературі є багато визначень кредиту (табл. 1).

Найбільш визнаним є розкриття сутності кредиту як економічних відносин, що виникають між суб'єктами ринку у зв'язку з передачею один одному тимчасового використання наявних коштів на принципах: погашення, терміновості, платності та добровільності.

Окремими елементами кредитних відносин є об'єкти та суб'єкти кредитування. Об'єктом кредитування є витрати (гроші та товари), які передаються в позику. Об'єкт позики може бути переданий від одного суб'єкта до іншого не лише у вигляді позик, а інших форм, зокрема, оренди, лізингу тощо. У цих випадках відносини між суб'єктами теж є ознаками кредиту, але вони реалізуються дещо інакше, ніж вартість трансферу позики. Суб'єктами кредитних відносин є кредитор та позичальники. Кредитори - це учасники кредитних відносин, які є власниками коштів та передають їх у тимчасове користування іншим суб'єктам господарювання. Позичальники - учасники кредитних відносин, які потребують додаткових коштів та отримують їх у позику від кредиторів.

Підходи науковців до визначення поняття «кредит»

Автор	Кредит- це
Мищенко, Н.Г. Слав'янська [2]	економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів і використання їх на умовах повернення й оплати.
М.І. Савлук [1]	економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів і використання їх на умовах повернення й оплати.
Закон України "Про банки і банківську діяльність" [3]	будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, що надане в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми
А.М. Мороз[1]	економічна категорія, яка є вираженням відносин між суб'єктами господарювання щодо надання й отримання позики в грошовій чи товарній формі на умовах повернення, строковості й платності.

Основними особливостями кредиту є:

- сторони кредитних відносин повинні бути юридично та економічно незалежними, функціонувати на основі самостійності та стійкості;
- кредитні відносини добровільні та справедливі;
- кредитні відносини не змінюють власника цінностей, щодо яких вони виникають;

Кредит як економічна категорія має свої напрямки та механізми роботи, які в свою чергу визначають окремі його функції. Отже, розглянемо найсуттєвіші функції кредиту:

- Перерозподільна функція — переміщення ресурсів між її окремими суб'єктами, секторами на засадах повернення.
- Контрольна функція кредиту забезпечує контроль за дотриманням умов та принципів кредиту з боку суб'єктів кредитної угоди.
- Стимулююча функція кредиту виявляється в тому, що в силу його платності і зворотності він стимулює економічне, раціональне використання фінансових коштів позичальниками.

ВИСНОВКИ

Отже, кредит є економічними відносинами, що виникають між суб'єктами ринку у зв'язку з передачею один одному тимчасового використання наявних коштів на принципах: погашення, терміновості, платності та добровільності

Кредит виник безпосередньо з потреб процесів обміну товарів. Виникнення кредиту поряд виникненням грошей відноситься до найвизначніших відкриттів людства.

Кредит відіграє важливу роль у розвитку економіки держави. З його допомогою швидко переміщуються тимчасово вільні грошові кошти між суб'єктами господарювання, галузями економіки, регіонами держави та між державами. Це дає можливість збільшувати обсяг виготовлення продукції, уникати кризових явищ та здійснювати оздоровлення економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гроші та кредит : підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та Г 86 ін.] ; за наук. ред. М. І. Савлука. — 6-те вид., перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2011. — 589, с. — [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1457/1/savluk_m_i_moroz_a_m_ta_in_groshi_ta_kredit.pdf .

2. Банківські операції: підручник / [Міщенко В.І., Слав'янська Н.Г., Коренева О.Г.]; — 2-ге вид., перероб. і доп. . — К. : Знання, 2007 — 796 с.

3. Закон України "Про банки і банківську діяльність" — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2121-14> .

4. Круш П.В. Гроші та кредит : навч. посібн. / П. Круш, О. Клименко. — Київ, 2010.

5. Івасів Б.С. Гроші та кредит : підручник / Б. Івасів. — Вид. 3-тє, зміни і доп. — Тернопіль : Карт-бланш, К. : Кондор, 2008.

6. Коваль Н. О. Банківський менеджмент [Текст] : практикум / Н. О. Коваль, І. Ю. Єпіфанова. — Вінниця : ВНТУ, 2017. — 85 с.

Беркатюк Юлія Олександрівна — студентка групи МФК-176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: yuliaberkayuk884@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юрїєвна Єпіфанова** — д-р екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Julia O. Berkatiuk — Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: yuliaberkayuk884@gmail.com

Supervisor: **Iryna Yu. Yepifanova** — Doctor of Econ. Sc., Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia